

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

2018

Julkisten menojen suhde bruttokansantuotteeseen pieneni hieman vuonna 2018

Julkisyhteisöjen menojen suhde bruttokansantuotteeseen pieneni edelleen hitaasti vuonna 2018. Vuonna 2018 julkisyhteisöjen sulautetut kokonaismenot olivat Tilastokeskuksen tietojen mukaan 124,4 miljardia euroa eli 53,1 prosenttia bruttokansantuotteesta, kun lähivuosien korkein lukema oli 57,3 prosenttia vuonna 2014. Julkisyhteisöjen menot ovat viime vuosina kasvaneet bruttokansantuotteen käypähintaista vuosimuutosta hitaammin.

Julkisyhteisöjen menojen tehtäväjakauma vuonna 2018

	Tehtävän osuus kokonaismenoista, %	Tehtävän osuus nettomenoista, % ¹⁾	Tehtävän osuus kulutusmenoista, %
G01 Yleinen julkishallinto	15,0	11,4	13,0
G02 Puolustus	2,2	2,3	4,5
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2,1	2,1	4,1
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	8,0	7,6	8,8
G05 Ympäristönsuojelu	0,4	0,3	0,5
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	0,6	0,2	0,4
G07 Terveydenhuolto	13,2	12,9	25,0
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2,8	2,8	4,0
G09 Koulutus	10,4	10,8	18,0
G10 Sosiaaliturva	45,5	49,7	21,6
G0 Tehtävät yhteensä	100,0	100,0	100,0

1) Nettomenot = kokonaismenot vähennettynä saaduilla myynti- ja maksutuloilla sekä tuotoksella omaan loppukäyttöön.

Julkisyhteisöjen sulautetut kokonaismenot kasvoivat 3,1 miljardia euroa vuonna 2018 eli 2,5 prosenttia edellisestä vuodesta. Menojen suhde bruttokansantuotteeseen kuitenkin laski, sillä bruttokansantuotteen käypähintainen vuosimuutos oli tätä suurempi: 3,8 prosenttia kansantalouden tilinpidon tarkentuneiden tietojen mukaan. Sulautetuista menoista on poistettu alasektoreiden, esimerkiksi valtion ja paikallishallinnon, väliset tulonsiirrot.

Julkisyhteisöjen sulautetuista kokonaismenoista euromääräisesti eniten kasvoivat vuonna 2018 menot yleiseen julkishallintoon sekä sosiaaliturvaan, molemmat hieman yli miljardi euroa edellisestä vuodesta. Suhteellisesti eniten kasvoivat yleisen julkishallinnon menot, 6,3 prosenttia.

Sosiaaliturvamenot kasvoivat hieman hitaammin kuin menot yhteensä ja sosiaaliturvan osuus julkisyhteisöjen sulautetuista kokonaismenoista on vakiintunut vajaaseen 46 prosenttiin vuosina 2016–2018. Tämä on katkaissut talouskriisin jälkeen vuonna 2009 alkaneen kehityksen, jossa sosiaaliturvan osuus kokonaismenoista kasvoi voimakkaasti. Sosiaaliturvamenoista eniten nousivat, entiseen tapaan, vanhuuteen liittyvät menot, jotka kasvoivat vuonna 2018 miljardi euroa eli 3,3 prosenttia edellisestä vuodesta. Tämä selittyy pitkälti maksettujen työeläkkeiden summan kasvuna. Sosiaaliturvamenojen nousua puolestaan hillitsi työttömyysturvamenojen lasku. Sosiaaliturvarahastot maksoivat vuonna 2018 työttömyyteen liittyviä sosiaalietuuksia 596 miljoonaa euroa edellisvuotta vähemmän, mikä tarkoittaa 13 prosentin laskua.

Taloustoimittain tarkasteltuna julkisyhteisöjen menojen kasvu kohdistui pääosin välituotekäyttöön, palkansaajakorvauksiin ja investointeihin. Välituotekäyttö, eli tuotannossa käytetyt tavarat ja palvelut, kasvoi 894 miljoonaa euroa eli 3,7 prosenttia edellisvuodesta. Maksetut palkansaajakorvaukset kasvoivat 707 miljoonaa euroa eli 2,5 prosenttia ja investointimenot 601 miljoonaa euroa eli 6,5 prosenttia.

Julkisyhteisöjen sulautetuista kokonaismenoista 25,8 prosenttia oli valtionhallinnon, 40,0 prosenttia paikallishallinnon ja 34,2 prosenttia sosiaaliturvarahastojen menoja. Valtionhallinnon sulauttamattomat kokonaismenot kasvoivat 958 miljoonaa euroa eli 1,6 prosenttia edellisestä vuodesta vuonna 2018. Paikallishallinnon menot kasvoivat 1,7 miljardia euroa eli 3,5 prosenttia ja työeläkelaitosten 943 miljoonaa euroa eli 3,6 prosenttia. Muiden sosiaaliturvarahastojen menot sen sijaan laskivat 547 miljoonaa euroa eli 2,9 prosenttia edellisestä vuodesta.

Yleiseen julkishallintoon liittyvät menot olivat suurin yksittäinen tekijä sekä valtion- että paikallishallinnon menojen kasvun taustalla. Paikallishallinnolla merkittävää kasvua oli lisäksi terveydenhuoltoon ja sosiaaliturvaan liittyvissä menoissa. Työeläkelaitosten menojen kasvu oli pääosin työeläkemenoista johtuvaa, muilla sosiaaliturvarahastoilla menot taas laskivat erityisesti vähentyneiden työttömyysturvamenojen vuoksi.

Julkisyhteisöjen kokonaismenot ovat luonteeltaan bruttomenoja. Ne sisältävät merkittävän määrän julkisyhteisöjen välisiä ostomenoja, jotka ovat samalla myös julkisyhteisöjen tuloja.

Vertailukelpoisempi tunnusluku, nettomenot, saadaan vähentämällä kokonaismenoista myynti- ja maksutulot sekä tuotos omaan loppukäyttöön, jolloin palveluista saadut tulot, kuten julkisyhteisöjen väliset palveluostot ja omaan käyttöön tuotettujen investointien tuotantokustannukset eivät vaikuta tunnuslukuun. Nettomenoista ei kuitenkaan ole vähennetty julkisyhteisöjen toisilleen tai itselleen maksamia veroja kuten arvonlisäveroa eikä sosiaalivakuutusmaksuja.

Vertailukelpoinen mittari on myös julkisyhteisöjen kulutusmenot, joka kuvaa julkisyhteisöille palvelujen tuotannosta aiheutuneita juoksevia menoja, vähennettyinä palveluista saaduilla palvelumaksuilla ja muilla palveluiden myyntituloilla.

Julkisyhteisöjen sulatetut nettomenot olivat 108,8 miljardia euroa vuonna 2018 eli 46,4 prosenttia bruttokansantuotteesta, missä oli laskua edellisvuodesta 0,6 prosenttiyksikköä. Kulutusmenot olivat 53,2 miljardia euroa, 22,7 prosenttia bruttokansantuotteesta, eli 0,1 prosenttiyksikköä edellisvuotta vähemmän.

Kansantalouden tilinpidossa tehtiin syksyllä 2019 aikasarjan tasotarkistus, jossa päivitettiin tietoja myös julkisyhteisöjen tuloista ja menoista vuodesta 1975 alkaen. Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin -tilaston lukuja on tässä julkaisussa päivitetty vastaamaan tilinpidon tasotarkistettuja tietoja julkisyhteisöjen menoista koko aikasarjan osalta. Suurin yksittäinen muutos julkisyhteisöjen osalta liittyy paikallishallinnon sisäisten erien eliminointiin vuosina 2004–2014, mikä laskee paikallishallinnon kokonaismenojen tasoa satoja miljoonia euroja vuosittain. Nettomenoihin tämä muutos ei vaikuttanut, sillä eliminoidut erät oli jo lähtökohtaisesti vähennetty nettomenoista. Julkisyhteisöjen menojen suhde bruttokansantuotteeseen

pienentyi tasotarkistuksen myötä erityisesti 2010-luvulla myös sen takia, että tasotarkistuksessa bruttokansantuotteen arvo nousi.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa.....	5
Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa.....	5
Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa.....	5
Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Julkisyhteisöjen kokonaismenot tehtävittäin ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	124 400	60 448	50 752	45 374
G01 Yleinen julkishallinto	18 647	13 705	9 425	93
G02 Puolustus	2 782	2 782
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 590	2 124	499	..
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	9 929	6 944	3 343	..
G05 Ympäristönsuojelu	462	329	146	..
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	687	324	379	..
G07 Terveydenhuolto	16 410	6 321	13 585	2 507
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	3 435	1 554	2 134	..
G09 Koulutus	12 878	7 033	8 464	708
G10 Sosiaaliturva	56 580	19 332	12 777	42 066

1) Julkisyhteisöjen kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden sulauttamattomia.

Liitetaulukko 2. Julkisyhteisöjen kulutusmenot tehtävittäin ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
G0 Tehtävä yhteensä	53 274	14 037	35 589	3 648
G01 Yleinen julkishallinto	6 942	2 997	3 910	35
G02 Puolustus	2 398	2 398
G03 Yleinen järjestys ja turvallisuus	2 197	1 749	448	..
G04 Elinkeinoelämän edistäminen	4 703	3 182	1 521	..
G05 Ympäristönsuojelu	287	223	64	..
G06 Asuminen ja yhdyskuntapalvelut	222	72	150	..
G07 Terveydenhuolto	13 339	184	10 919	2 236
G08 Vapaa-aika, kulttuuri ja uskonto	2 116	621	1 495	..
G09 Koulutus	9 573	2 081	7 443	49
G10 Sosiaaliturva	11 497	530	9 639	1 328

Liitetaulukko 3. Julkisyhteisöjen menot taloustoimittain ja sektoreittain 2018, miljoonaa euroa¹⁾

	S13 Julkisyhteisöt	S1311 Valtionhallinto	S1313 Paikallishallinto	S1314 Sosiaaliturvarahastot
Väliuotekäyttö	25 226	6 719	17 364	1 143
Palkansaajakorvaukset	28 776	6 804	21 306	666
Maksetut tukipalkkiot	2 744	2 272	472	..
Omaisuusmenot	2 072	1 917	124	58
Sosiaalietuudet	42 988	4 379	701	37 908
Maksetut tulonsiirrot	5 616	33 168	1 319	3 183
Pääoman bruttomuodostus ja muiden kuin rahoitusvarojen hankinta	9 705	4 195	5 466	44
Maksetut pääomansiirrot	407	497	3	..
Muut menot	235	189	15	31
Kokonaismenot	124 400	60 448	50 752	45 374

1) Julkisyhteisöjen (S13) tason omaisuusmenot, tulonsiirrot, pääomansiirrot ja kokonaismenot sulautettuja, alasektoreiden sulauttamattomia

Laatuseloste: Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin

Tilaston tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tilasto kuvaa julkisyhteisöt-sektorin ja sen alasektoreiden kokonaismenojen jakautumista tehtävittäin Euroopan kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) tehtäväluokituksen COFOG (Classification of the Functions of Government) mukaan sekä menolajeittain. Tilaston avulla voidaan seurata talouspolitiikan tavoitteiden toteutumista julkisten menojen rakenteen muutosten avulla.

Tilasto pohjautuu kansantalouden tilinpidon tietoihin.

Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tilasto on kansantalouden tilinpidon mukainen johdettu tilasto. Tilaston perusjoukko, käytetyt perusaineistot ja tutkimusasetelma ovat samat kuin kansantalouden tilinpidossa. Tilasto on kokonaistutkimus ja tiedot saadaan valtion kirjanpitoaineistosta, kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätöksiin perustuvasta tilastokyselystä sekä sosiaaliturvarahastojen tuloslaskelmista, vuosikertomuksista ja tilastoista. Lähteenä ovat myös julkisyhteisöihin luokiteltujen yhtiöiden tilinpäätöstiedot.

EU:n jäsenmaat toimittavat julkisyhteisöjen menoja tehtävittäin koskevat tiedot Eurostatille pohjautuen Euroopan parlamentin ja neuvoston EKT 2010 -asetukseen.

Tilastossa käytetyt luokitukset ovat sektoriluokitus, julkisyhteisöjen tehtäväluokitus sekä menolajiluokitus. Sektoriluokitus löytyy Tilastokeskuksen luokitustietokannasta. Sektoriluokituksen mukaan julkisyhteisöihin Suomessa luetaan valtio, kunnat ja kuntayhtymät, Ahvenanmaan maakuntahallinto sekä sosiaaliturvarahastot. Valtio- ja kuntasektoriin ei lueta sellaisia valtion ja kuntien liikelaitoksia, jotka ovat markkinatuottajia. Valtiosektoriin luetaan budjettitalouden ohella mm. budjetin ulkopuoliset rahastot, yliopistot, Yleisradio, Senaatti-Kiinteistöt ja yliopistojen kiinteistöyhtiöt. Paikallishallintosektoriin luetaan kunnat ja kuntayhtymät, ammattikorkeakoulu-yhtiöt sekä kuntien omistamat yhtiöt, jotka tuottavat palveluja lähinnä omistajilleen. Sosiaaliturvarahastoihin luetaan Suomessa julkisen vallan säätämää sosiaaliturvaa hoitavat yksiköt. Näitä ovat perusturvaa toteuttavat yksiköt, kuten Kansaneläkelaitos, Työttömyysvakuutusrahasto, työttömyyskassat, sairauskassat, työttömyyskassat, lakisääteistä työeläkevakuutusta hoitavat yhtiöt, eläkesäätiöt, eläkekassat ja julkiset laitokset (esim. Keva). Työeläkelaitokset määriteltiin tilastoinnissa osaksi Suomen julkisyhteisöjä EU:n komission tammikuussa 1997 tekemällä erityisellä päätöksellä.

Menolajit, jotka perustuvat EKT 2010:n taloustoimiin, ovat:

- Välituotekäyttö
- Maksetut verot (pl. pääomaverot)
- Palkansaajakorvaukset
- Tukipalkkiot
- Omaisuusmenot
- Sosiaalietuudet (ml. luontoismuotoiset sosiaalietuudet)
- Muut tulonsiirrot
- Pääomansiirrot
- Pääoman bruttomuodostus
- Valmistamattomien muiden kuin rahoitusvarojen nettohankinnat

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Tilastossa käytetty kokonaismenojen käsite perustuu yllämainittuun EKT 2010 -asetukseen.

Julkisyhteisöt yhteensä -tasolla kokonaismenot esitetään sulautettuna siten, että alasektoreiden väliset korot, sekä tulo- ja pääomansiirrot eliminoidaan. Alasektoreiden tasolla menot esitetään sulauttamattomina.

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tilasto on vuositilasto ja ilmestyy kerran vuodessa helmikuun alussa. Vuonna t ilmestyyvä tilasto koskee vuotta t-2 ja sitä aikaisempia vuosia. Tilaston tiedot ovat vuoden t-2 osalta tarkistettuja ennakkotietoja ja aikaisempien vuosien osalta lopullisia tietoja.

Tiedot voivat muuttua kansantalouden tilinpidon tietojen tarkentuessa.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tilasto julkaistaan Tilastokeskuksen internet-sivuilla, josta löytyvät myös tilaston metatiedot (<http://tilastokeskus.fi/til/jmete/index.html>).

Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston tiedot ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon tietojen kanssa ja kansainvälisesti vertailukelpoisia EU:n jäsenmaiden kesken. Vertailukelpoiset aikasarjat ovat saatavilla vuodesta 1990 alkaen. EU:n tilasto löytyy Eurostatin web-sivuilta.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Julkisyhteisöjen menot tehtävittäin ovat määritelmiltään yhteneväisiä EU:n kansantalouden tilinpidon (EKT 2010) määritelmien kanssa

Lisätietoja

Ohto Soininvaara 029 551 3046
Vastaava tilastojohtaja:
Ville Vertanen

rahoitus.tilinpito@stat.fi
www.tilastokeskus.fi
Lähde: Kansantalouden tilinpito, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 1798-0593 (pdf)